

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Referanse

2021/1113-CHLI

Dato

12.03.2021

Sosiologisk institutt - Studiekvalitetsmelding 2020

Oppfølging av Studiekvalitetsmeldingen 2019

I 2020 har instituttet gjennomført flere tiltak for å styrke studiekvaliteten og for å følge opp punkter i fjorårets studiekvalitetsmelding. Det mest omfattende tiltaket er en grundig gjennomgang og evaluering av seminarundervisningen. Med støtte fra insentivmidler for studiekvalitet ble det satt i gang et eget prosjekt, med en ansatt universitetslektor, for å kartlegge muligheter og utfordringer ved seminarundervisningen. I sammenheng med prosjektet har vi utarbeidet et veiledningshefte for seminarledere, samt gjennomført omfattende endringer i seminarundervisningen (se nærmere beskrivelse nedenfor).

Det andre større tiltaket i 2020 har vært gjennomgang av masterprogrammet. Det ble satt ned en egen komité, med ansatte og studenter, på linje med gjennomgang av bachelorprogrammet året før (se nedenfor).

Instituttet har ellers styrket undervisningstilbudet innen universitets satsningsområde «globale samfunnsutfordringer» ved oppretting av bachelorgradsemnet: SOS119 Global Cities: an Introduction to Urban Sociology for the 21st Century. Emnet ble gjennomført høsten 2020.

Instituttet fortsetter også samarbeidsprosjektet (PØGS) med institutt for sammenlignende politikk og institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap for å kartlegge studenters utfordringer og motvirke frafall.

Emne- og programevaluering

Programsensor har gjennomført evaluering av bachelorprogrammet (se nedenfor).

Programsensorrapport for masterprogrammet for 2019 ble først levert på våren 2020, men fungerte da som viktig innspill for masterkomiteens arbeid og den videre drøftingen om programmet på instituttet. Opplegget for 2020 måtte utsettes pga. koronasituasjonen. Programsensor vil derfor levere to rapporter i 2021.

På bachelorprogrammet har vi gjennomført en grundig evaluering og videreutvikling av seminarundervisningen i bachelorprogrammet. Studentene har gjennomført evaluering (spørreskjema) i samtlige emner, og de fleste emneansvarlige har skrevet årlig egenvurdering eller treårig evaluering av sine emner. Korona situasjonen har bydd på diverse utfordringer, og det er følgelig et få tall emner hvor det ikke er skrevet egnevalueringssrapport.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Undervisningsutvalget satt, som nevnt, ned en masterkomité for å drøfte evalueringer fra studenter, emneansvarlige og programsensor. Komitéen deltok på undervisningsutvalgsmøtene og tok opp problemstillinger fra masterforum. Det ble skrevet en rapport som grunnlag for drøfting på et instituttseminar i juni 2020. Denne ble fulgt videre opp i undervisningsutvalget høsten 2020. Fra komiteen kom det ingen forslag om større endringer, men understreking av behov for tydeligere målsetning og struktur i valgemnene, streng koordinering av emner for å hindre kollisjon ved innleveringsfrister mv. Studentene ga generelt uttrykk for et ønske om tydelig informasjon og stram struktur. Diskusjonene reiste også spørsmål om 1) studieforløp, og særlig muligheten for å ha begge metodeemner i samme semester og 2) tanken om to valgemner, som i Oslo. Disse temaene ble fulgt opp i et utvidet studieutvalg (med to ekstra masterstudenter) i høstsemesteret uten at konkrete forslag ble ført videre.

I Undervisningsutvalget sin drøfting av melding ble det særlig påpekt behov for oppfølging av valgemnene på master med tanke på struktur og koordinering. Undervisningsutvalget vil følge opp dette.

Emne/program	Punkter fra evaluering	Plan for oppfølging
<i>BASV-SOS, ekstern programsensor evaluering av Jorid Anderssen, Institutt for samfunnsvitenskap (ISV) UiT Norges arktiske universitet</i>	<i>Rapporten tar spesielt for seg seminarundervisningen. Det er gjennomført intervjuer med studenter, seminarledere og emneansvarlige. Studentene ønsker mer «klasseromsfølelse» slik de kjenner fra den videregående skolen på seminarene: Seminarene burde være mer strukturert og mer styrt av seminarlederne. Seminarspørsmålene burde endres slik at de oppfordrer til mer diskusjon. Og studentene ønsker mer skrivetrening og sosialt samhold. Seminarlederne ønsker klarere instruksjoner fra instituttet, og økt samarbeid med emneansvarlig. Seminarlederne og de emneansvarlige etterlyser mer skrivetrening, og er enig i at det er ønskelig med klarere rollefordeling og forventninger til begge parter. De emneansvarlige er ellers enig i at seminarene har en viktig</i>	<i>Utformingen av programsensorrapporten og seminarprosjektet forgikk delvis på samme tid. Programsensoren var en ressurs for universitetslektoren som ledet seminarprosjektet, og motsatt. Universitetslektoren gikk nærmere inn på punktene som ble løftet fram av programsensoren, og har utviklet flere målrettede tiltak (se under).</i>

	<i>sosial funksjon for studentene.</i>	
<i>Seminarprosjekt</i>	<p><i>I seminarprosjektet ble det gjennomført flere tiltak for å utforske hvordan kvaliteten i seminarundervisningen kan forbedres. Det ble organisert kollokviegrupper mellom seminarmøtene for og se om dette kunne øke studentenes faglige utbytte på seminarene. Det ble også satt i gang diverse prosjekter (presentasjoner, praksis-orientert prosjekt) for å skape variasjon i seminarene.</i></p> <p><i>Seminarlederne fikk hjelp av universitetslektor (som ble ansatt i prosjektet) til å organisere og utføre tiltakene. I prosjektet ble det oppdaget behov for mer veiledning rundt de obligatoriske oppgavene og den praktiske gjennomføringen av seminarene.</i></p>	<p><i>Konkrete endringer som følge av prosjektet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>-Opprettelse av skriftlig informasjonshefte til seminarledere (arbeidsinstrukser, praktisk informasjon og veiledning for oppgavekommentering)</i> <i>-Opprettelse av seminarplaner (inkluderer oversikt over tema, prosjekter, bli-kjent seminarer, skriveseminarer og eksamensseminarer)</i> <i>-Ukentlige møter sammen med seminarledere, seminarkoordinator og/eller emneansvarlig</i> <i>-Oppmøtereistrering – seminarlederne registrerer oppmøte for hvert seminar og tar kontakt med dem som møter opp uten å ha gitt beskjed</i> <i>-Rapportering/oppdatering av seminarene: seminarlederne gir emneansvarlige ukentlige oppdateringer av hvordan seminarene har gått</i>
<i>SOS113 H20, egenvurdering</i>	<p><i>Studentene er svært fornøyd med emnet, og eksamensbesvarelsene var gjennomgående av høy kvalitet. Nav-besøket som vanligvis er del av undervisningen, samt sosiale arrangementer, har uteblitt på grunn av korona. Siden 2019 har pensum blitt noe endret og det er innført et eget opplegg knyttet til tv-programmet: «Helene sjekker inn»</i></p>	<p><i>Emneansvarlig sine refleksjoner og tilbakemeldingene fra studentene blir vurdert ved neste gjennomføring av emnet.</i></p>
<i>SOS115 H20, egenvurdering</i>	<p><i>Det har vært flere utfordringer med web-basert undervisning. Ved to forelesninger fungerte ikke</i></p>	<p><i>Det blir gjort små justeringer i pensum, og studentene vil få mer skrivetrening på seminarene (se punkt om</i></p>

	<i>lyd og/eller bilde. Disse forelesningene ble erstattet med kultura opptak på mittuib. Ellers viser de obligatoriske oppgavene at studentene trenger mer skrivetrening.</i>	<i>seminarprosjektet over). Systemet for opptak av forelesninger har blitt gjennomgått og skal fungere bedre nå, men det er uansett ønskelig å ha mindre ren web-basert undervisning neste gang.</i>
<i>SOS117 H20, egenrevisning</i>	<i>Studentene er fornøyd med emnet, og kom med forslag til tema de ønsker mer pensum om. De ønsker også mer skrivetrening.</i>	<i>Det vil bli mer tid til trening i akademisk skriving, undervisningen vil i større grad framheve hoved argument og teorier i pensumtekstene slik at studentene får bedre oversikt over helheten, og pensum vil bli oppdatert.</i>
<i>SOS119 H20, egenrevisning</i>	<i>Studentene er fornøyd med kurset, og mange studenter melder om at de syns at temaet er interessant. Noen har meldt om at de ønsker klarere definisjoner av begreper som brukes, og at de kunne ønske at det var mer tid og en klar ordgrense på eksamen.</i>	<i>Det er lagt til en begrepsordbok til kursets mittuib side, og neste undervisningssemester vil begreper bli mer tydelig definert underveis i forelesningene og på seminarene. Eksamen endres fra en 6-timers skoleeksamen til en 2 dagers hjemmeeksamen med en ordgrense på 4000 ord (+/- 10 %).</i>
<i>SOS321 H20, treårig vurdering</i>	<i>Studentene er fornøyd med emnet. Emnet krever høy deltakelse for studentene på seminarene for å fungere bra. Korona har gjort en del av undervisningen i emnet utfordrende.</i>	<i>Tydelige krav om studenters egen-deltakelse på seminaret. Klare datoer for essays og eksamensoppgaver og evalueringsformer av dem.</i>
<i>SOS322 H20, treårig vurdering</i>	<i>Emnet ble evaluert i masterkomité. Studentene ønsket at strukturen og målsettingen for emnet ble gjort klare. Ellers var pensum om sentrale diskusjoner om studier av arbeid og kapitalisme for krevende for studentene, da de ikke hadde tilstrekkelig kunnskap om arbeidssosiologi.</i>	<i>Pensum og opplegg ble justert litt underveis for å imøtekomme studentene. Tidligere ordning med valg av eget pensum for utvikling av essaytema etter felles fordypning i en monografi har fungert bedre enn dette semesterets opplegg.</i>
<i>SOS201 V20, treårig vurdering</i>	<i>Tilbakemeldingene fra studentene er</i>	<i>Emneansvarlig sine refleksjoner og</i>

	<p><i>gjennomgående gode, men de er noe mindre fornøyd med den digitale undervisningen enn de tidligere har vært med fysiske forelesninger og seminar. 31% av respondentene er ikke fornøyd med en av pensumbøkene. Koronasituasjonen har skapt store utfordringer i emnet.</i></p>	<p><i>tilbakemeldingene fra studentene blir vurdert ved neste gjennomføring av emnet.</i></p>
<p>SOS111 V20, egenvurdering</p>	<p><i>Studentene er fornøyd med forelesningene og seminarene, men for få studenter møter til seminar. Noen studenter mente at foreleser gikk for fort gjennom deler av stoffet på forelesing. Dette semesteret var det mange nye tekster på pensum. Studentene var fornøyd med det nye materialet på pensum.</i></p>	<p><i>Foreleser skal bruke mer tid til å utdype deler av materialet som studentene meldte at var vanskelig å forstå. Seminarlederne skal ha nærmere oppfølging av studentene i sammenheng med seminarene (se punkt om seminarprosjektet over). De nye delene av pensum blir værende ettersom studentene synes de var lærerike.</i></p>
<p>SOS303 V20, egenvurdering</p>	<p><i>5 forelesninger måtte gjøres digitale pga. korona. Det ble lagt ut power point slides med lyd på mittuib. Studentene ga gode tilbakemeldinger på denne løsningen. Det ble ellers innført ny lærebok dette semesteret. Den nye Stata løsningen via apps.uib.no har ikke fungert godt nok. Emneansvarlig mener at -det å innføre et tilbud som ikke fungerer for svært mange studenter (både på MET102 og SOS303 ++) er uansvarlig. Det har heller ikke vært mulig å få support eller hjelp når disse tjenestene bryter sammen. Da blir man henvist til en ny sentralisert hjelp funksjon (hjelp.uib.no) som i beste fall tar fryktelig lang tid og som ofte ikke når frem til riktig mottaker i det hele tatt.</i></p>	<p><i>Det blir vurdert hvordan de gode sidene ved power point med lyd kan videreføres i kombinasjon med vanlige forelesninger. Eller har det blitt gjort en grundig vurdering av den nye pensumboken, som noen studenter synes var vanskelig å forstå. Boken beholdes da det er en svært god lærebok med relevante og interessante sosiologiske forskningsproblemer og eksempler, samtidig som at boken dekker det meste av det emneansvarlig mener er nødvendig for en vordende sosiolog å kunne av kvantitativ metode.</i></p>

	<i>Han oppfordrer innstendig om at Stata tilgang via apps.uib.no opphører og at vi får tilbake individuelle lisenser for studentene.</i>	
<i>SOS340 V20, egenvurdering</i>	<i>Emnet har blitt gjennomført på en god måte, men digital undervisning har bydd på utfordringer. Kurset er ikke egnet til digital undervisning.</i>	<i>Emneansvarlig sine refleksjoner og tilbakemeldingene fra studentene blir vurdert ved neste gjennomføring av emnet.</i>

Gjennomføringstall

Gjennomføringstallene viser at det er relativt mange som forlater BA-studiet underveis. I gjennomgangen av programmet og iverksetting av seminarprosjektet har hatt som mål å sikre sterkere integrasjon gjennom utvikling av faglig og sosialt miljø. I masterprogrammet har gjennomføringen bedret seg jevnt over de siste årene. Opplegg med velkomstuke, kullansvarlig og fokus på koordinering av undervisningen for å sikre jevn arbeidsinnsats har vært noen tiltak for å styrke læringsmiljøet. Det har vært et godt samarbeid med fagutvalget for å styrke faglig og sosialt miljø ved instituttet. Initiativ som «sosiologisalongen» har også vært eksempel på dette.

Studieportefølje

Planer for nedlegging, oppretting eller endring av studieprogram

Den største endringen for i 2021 vil være igangsetting av det nye studieprogrammet MASF-LÆSF lektor samfunnsfag, master 5 år, med graden Master i sosiologi med integrert praktisk-pedagogisk utdanning.

På bachelorprogrammet i sosiologi vil det ikke komme store endringer. To emner fases ut pga. en endringer i staben, SOS106 økonomisk sosiologi og SOS112 Internasjonal migrasjon og etniske relasjoner. Mulig nytt emne knyttet til temaet ungdom og livsløp diskuteres.

Koronasituasjonen har bidratt til at konkrete endringsforslag av programmene ikke er lansert. Dette vil bli fulgt videre opp i 2021

Dimensjonering av studietilbudet

Søkertallet til bachelorprogrammet er jevnt bra, og det gjelder også masterprogrammet de siste årene. Dimensjoneringen av undervisningstilbudet kan justeres ved behov gjennom å variere tilbudet av valgemner. Vanlig antall valgemner pr semester er 3 eller 4. Ved reduserte ressurser må vi vurdere å redusere til 2. På master er det også mulig å slå sammen valgemner ut fra ressurser vi har tilgjengelig. Generelt har undervisningsressursene vært begrenset, siden det er færre enn ønsket i rekrutteringsstillinger.

Det nye lektorprogrammet sikres tilstrekkelige ressurser gjennom ny førsteamanuensis og 50% universitetslektor. I tillegg er det lyst ut en stipendiatstilling med arbeidsplikt knyttet til lektorprogrammet.

Arbeid knyttet til studiekvalitet

Vårt seminarprosjekt har vært den største satsingen i arbeidet med studiekvalitet i 2020. Her handlet det ikke bare om bedring av selve undervisningsformene, men også om å styrke et godt læringsmiljø med aktiv studentdeltakelse.

Som rapporterte i fjor drøftet vi temaet arbeidslivslivsrelevans og variasjon i undervisningsformer på et stabsmøte 12. februar 2020. Det er enighet om at veien å gå er å bringe arbeidsliv og samfunnsliv inn i undervisningen gjennom ekskursjoner, besøk o.l. En måte å styrke synligheten av arbeidslivsrelevansen av faget som vi vil arbeide med framover er å utvikle oppgaver til studentene som gir studentene trening i å bruke faget på aktuelle problemstillinger. En av de mest konkrete eksemplene på slike forsøk i 2020 har vært i emnet SOS113 Velferd og ulikhet, der studentene vikk i oppdrag å reise problemstillinger for drøfting ut fra en episode av «Helene flytter inn» på NRK. (Denne oppgaven kom som erstatning på besøk hos NAV, som ikke kunne gjennomføres pga. korona)

Instituttet er nå med i en gruppe for å etablere kontakt med NAV for samarbeid om praksisorientert undervisning.

Instituttet har gjennom mange år hatt veiledningsforum hvert semester. Dette er et forum som diskuterer ulike sider ved veiledningen. På møtene i 2020 var temaet veiledning av henholdsvis bachelor- og masterstudenter og etikk og personvern. Instituttet har ikke hatt kapasitet til utvikling av tilbud i emner for etter- og videreutdanning.

Innovasjon og entreprenørskap er ikke skilt ut som egne tematikker i studieprogrammene. Heller ikke utvikling av digital kompetanse og digitale ferdigheter. Men økt bruk av digital undervisning pga. korona har likevel bidratt til å økt digital kompetanse både hos studenter og lærerstab.

Særskilte tema for 2020/2021

Gjennomføring

Instituttet fortsetter samarbeidsprosjektet (PØGS) med institutt for sammenlignende politikk og institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap for å kartlegge studenters utfordringer og motvirke frafall. Prosjektet er ledet av studieveileder ved Sosiologisk institutt, og det driftes av studieveilederne ved de tre samarbeidsinstituttene. Ved veiledninger og justeringsamtaler registrerer studieveilederne systematisk og anonymisert blant annet årsakene studenter oppgir for å ikke følge normert studieprogresjon. Dataene samlet inn i prosjektet informerer instituttene arbeid med å forhindre frafall og øke gjennomføring på normert tid.

Studentaktive og varierte undervisnings- og vurderingsformer

Seminarprosjektet har vært en satsing for studentaktiv læring. For tiltak se over.

Når det gjelder vurderingsformer har korona-situasjonen gitt noen erfaringer med korte hjemmeeksamener. Erfaringen med dette har ført til at to emner allerede har lagt om fra skoleeksamen til (fast) hjemmeeksamen av en kortere type enn har vært vanlig tidligere. Ett emne følger modellen med 8 timer, et annet emne prøver ut to dager.

Undervisning under koronaepidemien

Erfaringene med digital undervisning er ikke systematisk oppsummert, og det er litt tidlig å si hva som tas med videre. Men det har vært utvekslinger av erfaringer på stabsmøter, det bl.a. muligheten for kombinasjoner av fysisk og digital undervisning har vært fremhevet som interessant, både i form av forelesninger og seminarer.

Vennlig hilsen

Liv Johanne Syltevik
Instituttleder

Charlotte Lillefjære-Tertnæs
administrasjonssjef